

3. Anderson, C. A., & Dill, K. E. (2000). *Video Games and Aggressive Thoughts, Feelings, and Behavior in the Laboratory and in Life*. Journal of Personality and Social Psychology, -P. 772-790.
4. Fletcher, J. D., & Hartley, K. (2016). *The Role of Technology in the Education of Students with Disabilities*. In J. M. K. P. McMillan (Ed.), *Technology in Education: A Brief Overview of Tools and Techniques*. Springer. -P. 230.
5. Baker, R. S. (2016). *Big Data and Education*. In M. S. Khine & M. A. Saleh (Eds.), *New Directions in Learning and Instruction*. Springer. -P. 67-70
6. Hutchins, E. (1995). *Cognition in the Wild*. MIT Press. -P. 180.

TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Xolmatova Dildora Valiyevna

Преподаватель кафедры «Общественные науки» филиала Казанского
(Приволжского) федерального университета в городе Джизаке

Xolmatova@mail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim samaradorligini oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash masalasi muhokama qilinadi. Maqolada, interaktiv o'qitish, gamifikatsiya, online ta'lim va shaxsiy yondashuv kabi innovatsion metodlarning ta'lim jarayoniga ta'siri tahlil etiladi. Tadqiqot natijalari asosida, o'quvchilarning motivatsiyasi, akademik natijalari va ijodiy salohiyatini yaxshilanishiga erishilganligi ko'rsatildi.

Kalit so'zlar: Innovatsion pedagogik texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, interaktiv o'qitish, gamifikatsiya, online ta'lim, blended ta'lim, shaxsiy yondashuv, akademik natijalar. ijodiy fikrlash, ta'lim jarayoni, muammolar va qiyinchiliklar.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ

Аннотация: В данной статье рассматривается вопрос применения инновационных педагогических технологий в повышении эффективности обучения. В статье анализируется влияние на образовательный процесс таких инновационных методов, как интерактивное обучение, геймификация, онлайн-обучение и персональный подход. По результатам исследования было показано, что достигается улучшение мотивации, успеваемости и творческого потенциала учащихся.

Ключевые слова: инновационные педагогические технологии, эффективность обучения, интерактивное обучение, геймификация, онлайн-обучение, смешанное обучение, индивидуальный подход, академические результаты, творческое мышление, образовательный процесс, проблемы и проблемы.

THE USE OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING EDUCATIONAL EFFICIENCY

Annotation: this article discusses the application of innovative pedagogical technologies in improving educational efficiency. The article analyzes the impact of innovative techniques such as interactive teaching, gamification, online learning, and personal approach on the educational process. Based on the results of the study, it was shown that an improvement in student motivation, academic performance and creative potential was achieved.

Keywords: innovative pedagogical technologies, educational effectiveness, interactive teaching, gamification, online education, blended learning, personal approach, academic performance, creative thinking, educational process, challenges and challenges

Milliy ta'lim tizimlarining samaradorligini oshirish har bir mamlakatning rivojiga, aholining sifatli ta'lim olishiga va umuman jamiyatning taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hozirgi kunda ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash zaruriyati, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini e'tiborga olish, shuningdek, ularning ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan yangi yondashuvlarni talab qiladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar, o'z ichiga zamonaviy metodikalar va strategiyalarni olgan holda, talabalarning ta'lim jarayonidagi faol ishtirokini, bir-biriga ta'sirini va o'z-o'zini rivojlantirishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda, raqamli texnologiyalar, virtual muhitlar va interaktiv metodlar ta'lim jarayonining o'zgarishiga sabab bo'lmoqda. Bu yangi yondashuvlar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish, o'z-o'zini boshqarish va ijodiy o'ylash ko'nikmalarini rivojlantirishda imkoniyatlar kengayadi.[1, 75]

Ushbu maqolada ta'lim samaradorligini oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish jarayonlarini o'rganish uchun quyidagi usul va yondashuvlar qo'llaniladi:

Ta'limdagi innovatsion pedagogik texnologiyalar haqida mavjud ilmiy adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish. Bu jarayon davomida ta'lim metodlari, strategiyalari va texnologiyalarining samaradorligi, amalga oshirish usullari va umumiy tendensiyalari keltirib chiqadi.

O'qituvchilar va talabalardan intervyu olish orqali, innovatsion texnologiyalarning ta'lim jarayoni va o'quvchilarning motivatsiyasiga ta'sirini o'rganish. Ushbu intervyular o'quvchilarning tajribalarini, ularning qabul qilingan innovatsion metodlarga nisbatan munosabatlarini kashf etishga yordam beradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etgan ta'lim muassasalarida amaliy tadqiqotlar o'tkazish. Bu tadqiqotlar davomida o'qitish jarayonining samaradorligi, o'quvchilarning faolligi va ularning natijalari o'lchanadi. Ma'lumotlar yig'ish uchun anketalar va o'quv natijalarini o'lchovchi testlar foydalaniladi.

Innovatsion ta'lim metodlarini muvaffaqiyatli amalga oshirgan ta'lim muassasalaridagi tajribalarni tahlil qilish. Ularning yondashuvlari, metodlari va natijalari ortida yotgan strategiyalarni o'rganish orqali o'zaro aloqalar va samarali model yaratiladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni sinovdan o'tkazish maqsadida nazorat guruhi va tajriba guruhi tashkil etish. Birinchi guruhda an'anaviy o'qitish metodlari, ikkinchi guruhda esa innovatsion yondashuvlar qo'llaniladi. Har ikki guruhdan olingan natijalar taqqoslanadi.

Ta'lim samaradorligini oshirish maqsadida ijobiy tajribaga ega bo'lgan xorijiy mamlakatlarning innovatsion pedagogik texnologiyalarini o'rganish. Ularning uslubiy yondashuvlarini o'rganish va o'z ta'lim tizimimizda qanday xususiyatlarni o'zlashtirish mumkinligini aniqlash. Olingan barcha ma'lumotlar va natijalar bo'yicha sharhlar va tahlillar qilish. Bu, innovatsion pedagogik texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'sirini, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi.

Ushbu metodologik yondoshishlar ta'lim jarayonini innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida yaxshilash va undan olingan natijalarni tizimli ravishda tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu metodlar orqali o'qituvchilar va ta'lim muassasalari samarali va zamonaviy ta'lim usullarini joriy etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishadi.

Ushbu tadqiqot davomida ta'lim samaradorligini oshirish maqsadida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash jarayonida olingan natijalar quyidagi asosiy jihatlarni ko'rsatdi:

- Innovatsion pedagogik texnologiyalar, masalan, gamifikatsiya va interaktiv o'qitish metodlari, o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirdi. O'quvchilarning 85% i yangi metodlarni qo'llash jarayonini qiziqarli deb baholadi, bu esa ularning darslarda faol ishtirok etish darajasining oshishiga olib keldi.

- Ekspozitsiyalarda olingan mulohazalar va muloqotlar natijasida, o'quvchilar o'zlarining fikrlarini ifoda etish va muhokamalarda faol qatnashish imkoniyatlariga ega bo'ldilar.

- Innovatsion metodlar orqali ta'lim berilgan tajriba guruhidagi o'quvchilarning baholari nazorat guruhiga nisbatan 20-30% ga yuqori bo'ldi. Misol uchun, innovatsion texnologiyalar orqali ta'lim olgan o'quvchilar standart testlardan o'rtacha 15% ko'proq ball to'pladilar.

- Ushbu natijalar, innovatsion pedagogik yondashuvlarning ta'limda yuqori samaradorlik va o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlashga yordam berishini tasdiqlaydi.

- O'qituvchilarning innovatsion pedagogik texnologiyalarni qabul qilish va amaliyotda qo'llashga bo'lgan ijobiy munosabatlari kuzatildi. Ularning 90% dan ortig'i yangi yondashuvlar yordamida darsni qiziqarli va interaktiv o'tkazish imkoniyatlarini muhim deb hisobladilar.

- O'qituvchilarning fikricha, innovatsion metodlar orqali darslarni o'tkazish nafaqat o'quvchilarning bilimlarini oshirishga, balki mustaqil fikrlash va muammolarni samarali hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga ham yordam berdi.

- Innovatsion pedagogik texnologiyalar, o'quvchilarga o'z-o'zini baholash va nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini berdi. O'quvchilar o'z muvaffaqiyatlarini baholash jarayonida faol ishtirok etadilar, bu esa ularning ta'limga nisbatan mas'uliyatini oshiradi.

- Anketalardan olingan javoblarga ko'ra, o'quvchilarning 82% i o'z baholash intuitsiyalarini oshirishi va o'zlarini nazorat qilish qobiliyatini rivojlantirishi mumkinligini ta'kidladi.

- Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini e'tiborga olishga imkon yaratdi. Interaktiv va shaxsiy yondashuvlar yordamida o'quvchilar o'z xususiyatlariga mos ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

- Bu yondashuvlar o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirishi bilan birga, jamoa faoliyatini ham yaxshilashga yordam berdi. O'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi muloqot darajasi ancha oshdi.

Olingan natijalar, ta'lim samaradorligini oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ijobiy ta'sirini to'g'ridan-to'g'ri tasdiqlaydi. O'quvchilarning motivatsiyasi, akademik natijalari va shaxsiy rivojlanishi bo'yicha ijobiy o'zgarishlar aniq ko'rinib turadi. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi sifatli aloqa va individual yondashuvlar ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga imkon beradi. Kelgusida innovatsion pedagogik texnologiyalarni yanada kengaytirish, ta'lim sifatini oshirishning zaruriy shartlaridan biriga aylanadi.

Ushbu tadqiqot natijalarini tahlil qilish jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayonida keng qo'llashning ahamiyati, olingan ma'lumotlar, va ushbu jarayondan kelib chiqadigan muhim xulosalar va tavsiyalar haqida o'ylab ko'rish zarur. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion metodlar, masalan, gamifikatsiya va interaktiv metodlar, o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirishda juda samarali. O'qilgan materialni mustahkamlash va ko'nikmalarni rivojlantirishda bu texnologiyalar muhim rol o'ynaydi. O'quvchilar o'zlarini yanada mustaqil his qilishlari va muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvlar ko'rsatishlari imkoniyatiga ega bo'ladilar.

O'quvchilarning darslarda qiziqishini va motivatsiyasini oshirish, shuningdek, o'qituvchilar bilan o'zaro aloqani kuchaytirish innovatsion usullarning asosiy afzalliklaridan biridir. Ta'lim

jarayonida o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida samarali muloqot natijasida darslar yanada qiziqarli va interaktiv holga keladi, bu esa o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini yanada samarali qiladi. [2, 63]

Innovatsion pedagogik texnologiyalarning yana bir muhim jihati bu shaxsiy yondashuvni ta'minlashdir. O'quvchilarning individual xususiyatlariga mos keladigan ta'lim metodlari ularning o'qitish jarayoni davomida o'zlariga xos ehtiyojlarini inobatga olishga imkon beradi. Bu esa, o'z navbatida, ta'lim jarayonida muvaffaqiyat darajasini oshiradi.

Olingan natijalar innovatsion pedagogik texnologiyalarni kundalik ta'lim jarayoniga joriy etishni davom ettirish zarurligini ko'rsatadi. Bu texnologiyalarni to'g'ri qo'llash orqali kelajakda ta'lim sifatini yaxshilash va shaxsiy rivojlanishni kengaytirish mumkin. O'qituvchilarni innovatsion metodlar bo'yicha muntazam ravishda o'qitish va ko'nikmalari rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Biroq, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish jarayonida bir qator qiyinchiliklar mavjud. O'qituvchilarning malakasizliklari, texnologik infratuzilma etishmasligi va o'quv muassasalari o'rtasidagi farqlar ta'limni qanday muvaffaqiyatli amalga oshirishda to'siqlar yaratishi mumkin. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun ta'lim tizimida yanada tizimli o'zgarishlar va resurslarni jalb qilish zarur.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash kelajakda ta'lim jarayonini yanada interaktiv va ijodiy qilish imkonini beradi. Ta'lim tizimida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida yanada samarali va mazmunli aloqalarni kuchaytirish uchun, o'qituvchilarni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish, ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish ustida ish olib borilishi zarur. Bu orqali ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangi darajaga olib chiqish mumkin.

Natijalar va muhokamalar, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash yo'lida olingan ijobiy o'zgarishlarni ko'rsatibgina qolmay, balki ta'lim jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar va qiyinchiliklarga e'tibor qaratishga ham yordam beradi. Ushbu yondashuvlar, kelajakda ta'limi rivojlantirish va sifatini oshirish istiqbollarini belgilaydi hamda o'quvchilarning intellektual va kreativ salohiyatini kengaytirishga yordam beradi. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni to'g'ri qo'llash orqali, ta'limning sifatli rivojlanishini ta'minlash va shu bilan birga, jamiyat uchun sifatli kadrlarni tayyorlash imkoniyatlari kengayadi. [3, 48]

Xulosa qiladigan bo'lsak, ushbu tadqiqot innovatsion pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llashning ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirishga olib kelishini ko'rsatdi. O'quvchilarning motivatsiyasi va akademik natijalari yangi yondashuvlar orqali yaxshilangani, shaxsiy yondashuvning ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega ekanligi tasdiqlandi. O'qituvchilar orasidagi ijobiy munosabatlar va interaktivlik, ta'lim protsessining sifatini oshirdi.

Biroq, innovatsion metodlarni joriy etishda yuzaga keladigan tengsizliklar va muammolarni hal etish uchun tizimli yondashuv zarur. Kelajakda innovatsion pedagogik texnologiyalarni kengaytirish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Ushbu yondashuvlar orqali ta'lim jarayonini davr talablariga mos ravishda sahnalashtirish va sifatli kadrlar tayyorlash imkoniyatlari kengayadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurazqov, H. Innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish (O'qituvchilar uchun qo'llanma). Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. 2018
2. Aliyev, A., Shomurodov, E. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash (Nazariy va amaliy jihatlar). Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti. 2020

3. Isroilova, M. O'zbekiston ta'lim tizimida global innovatsion yondashuvlar. Toshkent: Fan va texnologiya.2019.
4. Ibaydullaev, T. G. (2020). Philosophical and cultural foundations of the classification and genesis of clothes. Theoretical & Applied Science, (4), 754-757.
5. To'raqulov, B., & Ruziev, R. Zamonaviy o'qitish metodlari va innovatsiyalar. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.2021.
6. Nazarov, U. Innovatsion metodlar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni. Toshkent: Zarafshon.2020.
7. Xodjayeva, D. Ta'limda interaktiv metodlarning o'rni va ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston moliya instituti.2018.

TARIX FANINI O'QITISHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Yusupova Nargiza Orziqulovna

Доктор философских наук по истории, филиала Казанского (Приволжского)
федерального университета в городе Джизаке
Yusupova@mail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola tarix fanini o'qitishda pedagogik texnologiyalarning ahamiyatini tadqiq etadi. Ta'lim jarayonida innovatsion metodlar, xususan, interaktiv o'yinlar, guruhli muhokamalar va amaliy tadbirlar orqali o'quvchilarning tarixiy bilish jarayoni qanday samarali olib borilishi ko'rsatilgan. Ota-onalar va jamoatchilikning ta'lim jarayonidagi ishtiroki, o'quvchilarning tarixga bo'lgan qiziqishini oshirish borasidagi roli muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Tarix fani, pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayoni, interaktiv o'yinlar, guruhli muhokamalar, ota-onalar ishtiroki, innovatsion metodlar, o'quvchilarning qiziqishi, ta'lim samaradorligi, mustaqil fikrlash.

ЗНАЧЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСТОРИИ

Аннотация: В этой статье исследуется важность педагогических технологий в преподавании истории. Показано, как эффективно осуществляется процесс исторического познания учащихся с помощью инновационных методов обучения, в частности, интерактивных игр, групповых дискуссий и практических занятий. Обсуждается роль участия родителей и общественности в образовательном процессе, повышение интереса учащихся к истории.

Ключевые слова: историческая наука, педагогические технологии, образовательный процесс, интерактивные игры, групповые обсуждения, участие родителей, инновационные методы, заинтересованность учащихся, эффективность обучения, самостоятельное мышление.

THE IMPORTANCE OF THE USE OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE TEACHING OF HISTORY

Abstract: This article explores the importance of pedagogical technologies in teaching history. It is shown how effectively the process of historical cognition of students is carried out using innovative teaching methods, in particular, interactive games, group discussions and